

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 32

Ljubljana,
11. augusta
1932

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Pokrajinski slet 1933 god. u Ljubljani

Ovogodišnja glavna skupština našeg Saveza zaključila je, da se ima održati 1933 godine u Ljubljani pokrajinski slet jugoslovenskog Sokolstva u proslavi 70. godišnjice opstanka najstarijeg sokolskog društva na slovenskom jugu - Ljubljanskog Sokola, zajedno sa saveznim medusletskim utakmicama. Kako je na jednoj strani pokrajinski slet obavezan za župe Celje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Sušak, Varaždin i Zagreb, tako treba spomenuti, da su medusletske utakmice obavezne za sve u Savezu učlanjene sokolske župe. U Ljubljani će dakle biti na redne godine priredena velika sokolska manifestacija u proslavi, da se tako izrazimo, 70. godišnjeg opstanka sokolske misli među Jugoslovenima, čiji će spoljašnji izraz biti veliki pokrajinski slet i proslava samog matičnog društva, bivšeg »Južnog Sokola«, a unutrašnja vrednost našeg čitavog Sokolstva imaćemo prilike da je ocenimo na medusletskim utakmicama: na spravama, sa spravama i u prostoj telovežbi uopće.

Poslednja velika sokolska priredba bila je održana u Ljubljani 1927 godine prilikom otvorenja Sokolskog doma na Taboru pod nazivom »V pokrajinski slet JSS«. Iako je to bila lepa manifestacija sokolske sile i rada, ipak možemo otvoreno da kažemo da nije u ničemu prekorila okvir običnih pokrajinskih sletova onog razdoblja sokolskog života; ni samo otvorenje najvećeg sokolskog doma u Jugoslaviji nije imalo onog širokog značenja za široku sokolsku javnost, kao što će to biti prigodom proslave 70. godišnjeg opstanka naše organizacije.

Nekoliko godina po ljubljanskom pokrajinskom sletu 1927 god., osnivanjem Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, sokolska se je misao znatno proširila u pokrajini, koja je kolevka našeg Sokolstva. Bilo je osnovano mnogo novih društava i sokolskih četa pa i u neposrednoj blizini dve nove župe, Karlovac i Varaždin, koje će uzeti u narednoj godini učešće na pokrajinskom sletu. Ako samo malo posmislimo, ovih devet župa, kojim je glavna savezna skupština pretpisala da korporativno sa svim svojim jedinicama saraduju, i nastupe na sletu u Ljubljani, moramo doći do zaključka, da će taj pokrajinski slet premašiti, što se tiče broja vežbača i manifestacija, sve dosadašnje prirede sličnog oblika, te možda i prvi jugoslovenski slet u Ljubljani 1922 godine.

Ne nameravamo s ovo nekoliko redaka da pišemo o značenju proslave 70. godišnjice, niti o važnosti pokrajinskog sleta u Ljubljani uopće, i ako bi se dalo i o tome mnogo napisati, ali moramo podvući činjenicu, koja obuhvaća sve, što treba da se kaže. Naše će jugoslovensko Sokolstvo najdostojnije proslaviti stogodišnjicu osnivača Sokola, brata dr. Miroslava Tirša sa svojim impozantnim nastupom na pokrajinskom sletu i medusletskim saveznim utakmicama u Ljubljani, u mestu, gde je najpre sokolska misao zahvatila na jugoslovenskom jugu čvrsto tlo i gde je kolevka našeg Sokolstva.

Sve nas čeka, od danas pa do posle sleta, velik posao. Sve župe oko Ljubljane i Zagreba treba da se u punoj meri spreme za sam slet; zadača je pak svih župa i uopće svih jedinica u čitavom Savezu da prodube naročito rad po vežbalištim i vežbaonicama da time pripomognu da bude i broj takmičara i takmičarki, bilo članstava, bilo naraštaja na medusletskim utakmicama ne samo impozantan i živa slika našeg Sokolstva, naših društava i četa, nego da bude i nivo samih natjecanja što viši i što bolji.

Kako Sokoli ne vežbaju samo zbog sletova i javnih nastupa uopće, nego iz dubokog uverenja da je samo onaj narod jak, kojeg tvore jaki pojedinci i pojedinke, nikako ne smje da ceka ni jedna jedinica samo na uputstva sazvognog ili župskih vodstava za spremanje za ljubljanski slet ili utakmice ili za ma koju drugu priredbu. Već sam sistematski, neprkidan rad po našem sokolskom telovežbenom sustavu omogućava nam i ostvaruje, na osnovi sve-

stranog vežbanja, čvrstu osnovu, po-moću koje se dade uvežbati u kratko vreme, ne samo proste vežbe, nego i propisane vežbe za utakmice. Neprekidno gajenje struka iz proste telovežbe, kao što je bacanje kopljia, kugle, diskosa i t. d., razni skokovi, trčanje i t. d. stvara bazu našim saveznim lakoatletskim utakmicama, gde mora pokazati čitava organizacija kao kolektiv svoj stveni i bitni način vaspitavanja omladine i članstva po svom sitemu. Ne pojedini rekordi, pojedinci rekordi, nego podizanje općenite spremne sviju naših pripadnika i celokupnog našeg naroda mora svima nama da bude naš sokolski ideal. O pravilnom shvaćanju ove naše zadatke, te o njenom sprovanju u praktičan sokolski život, ovisan je u mnogo većoj meri uspeh, unutrašnji i spoljašnji,

pokrajinskog sleta i medusletskih saveznih natjecanja naredne godine u Ljubljani, nego li o onim specijalnim uputstvima i odredbama savezničkog tehničnog vodstva, koje služe samo kao regulator i korektiv celokupnog našeg neprekidnog a nikako samo povremenog rada.

Ljubljanski pokrajinski slet biće dakle posle beogradskog svesokolskog sleta u 1930 god. prva veća revija našeg nuntrašnjeg rada. Kad smo bili kadri da nastupimo u Pragu, na ovo-godišnjem svesokolskom sletu, sa 1120 članova i 550 članica, moramo već i zbog našeg dobrog imena prilikom naše proslave u Ljubljani postaviti na sletištu bar trostruku broj članstva, masu naraštaja pa i dece iz Ljubljane i okoline!

Slet sam biće za nas jedan dokaz, objektivan do sviju tančina, o našoj sili ili nemoći, a za javnost merilo, prema kojem će prosudjivati i suditi naš napredak posle beogradskog sve-sokolskog sleta.

V. Š. — Ljubljana.

»Braća — braći« »Vernost — za vernost«

U nizu tolikih svečanosti i priredaba na ovogodišnjem IX svesokolskom sletu u Pragu bila je jedna koja je svojom lepotom, intimnošću i srlačnošću zadržala sve prisutne, priredba koja je bila izliv pravih bratskih osećaja i nesrećne ljubavi. Ta je svečanost bila prilikom predaje zastave Sokolskog društva Plzenj V. Sokolskog društva Subotica. Ovaj čin obavio se na »Večeri slovenskih žena IX Svesokolskog sleta« u Smetaninoj dvorani dne 5. jula o. g.

Velika i lepo ukrašena dvorana bila je puna gostiju sa sletu i domaćih. Tu su pretstavnici našeg, češkoslovačkog, poljskog i ruskog Sokolstva, pretstavnici raznih slovenskih udruženja, veliki broj Sokola i Sokolica pa i sama kćerka predsednika Češkoslovačke republike, sestra dr. A. Masarik. Na programu su bile slovenske narodne igre, koje su u narodnim delima izvodili Jugosloveni, Česi, Lužički Srbi, Poljaci, Bugari i Rusi. Sve su ove točke lepo i s uspehom izvedene i moglo se videti koliko i kakvo umetničko blago leži u našim slovenskim igrama.

Najlepša točka večeri, koja je duboko dirnula sve prisutne, bila je predaja zastave Sokolskog društva Plzenj V. Sokolskog društva Subotica, — i poklon velike krune od klasa Subotičana Plzenjčica. Ovaj čin je oči mnogima i pokazao im pravi put kojim treba da se ide k stvaranju bratskih veza i što bolje medusobnog upoznavanja.

Bratske veze između Sokolskog društva Plzenj V i Sokolskog društva Subotica datiraju još sa svesokolskog sleta 1920 god. Prilikom VIII svesokolskog sleta 1926 godine ove su veze obnovljene, a naročito su došle do izražaja na pokrajinskom sletu u Plznu 1929 godine. Tada je naime nekoliko mlade braće posetilo ovaj slet, te puni poleta i idealna odneli i poklonili braći iz Plzna krasnu zastavu s natpisom »Braća — braći«. Na ovogodišnjem svesokolskom sletu uvrstila su to braća iz Plzna Subotičanima s još lepšom zastavom na kojoj je zlatom izvezeno: »Vernost za vernost«.

Predaja zastave obavila se u prisustvu braće i sestara iz Plzna kao i braće i sestara iz Subotice. Mala sestra Burdova krasno je recitovala pesmu koju je za ovu priliku napisao Eduard Šimek. Sokole iz Subotice pozdravio je biraničima starešina Sokolskog društva Plzenj V brat Kotina, koji je istakao bratske veze između ova dva sokolska društva i začeo braći Subotičanicama da pod zastavom koju im daruju stignu željenom cilju, da nikad ne zaborave da su i oni s nama, što je izraženo i onim »Vernost za vernost«.

Zastavu je u ime Sokolskog društva Subotica primio starešina Sokolskog društva brat Kosta Petrović, zahvalio im se na ovom krasnom daru, te u svom lepom i temperamentnom govoru istakao veliki značaj stvaranja prave slovenske uzajamnosti, jer će na taj način biti uklonjen mnogi i mnogi nepotrebni nesporazum i ukazan put kojim treba ići, želi li se iskreno raditi na zblizavanju bratskih naroda. Nama

Slovenima potrebno je osim lepih govorova i natpisa nešto što je neposrednije, intimnije, bratskije, nama je potreban takav način uzajamnog zblizavanja koji će odgovarati našoj slovenskoj duši, a to je neposredan saobraćaj: Od srca — srcu!

Današnji je dan najbolji dokaz da je jedini put do uzajamnog opoznavanja i zblizavanja bratskih naroda direktni dodir. Ove naše jedinice pune poleta i idealna uspostavile su već pre 10 godina neposredan kontakt. Sokolsko društvo Subotica čuva ovu vezu kao najveću svetinju, pa je zato ovu zastavu primilo kao jednu od mnogih zalogu iskrenog i večnog bratstva češkoslovačkog i jugoslovenskog naroda.

Zatim je braći iz Plzna predao krunu od klasa i rekao im: »U našoj miloj domovini Jugoslaviji sada je u jeku žetva. Posle dugog napornog posla seljak žene plodove svoga rada. Vi ćete me razumeti ako baš ovaj dogadjaj koji je već od detinjstva duboko usećen u našim srcima uzem za osnovicu usporedbe s veličanstvenim dogadjajem današnjeg dana.

Ustrajan, iskren, oduševljen rad na slovenskoj njivi koju treba natapati svojkom ljubavi — radaće bogatim plodovima bratske slovenske uzajamnosti. Plzenj V i Subotica radili su i rade na ovoj njivi pa se stoga već i pokazuju prvi plodovi. Ali nam ovi plodovi ujedno govore jasno, da bi mogli mi, Plzenj V i Subotica, postići i mnogo više ako bi umnogostručili naše delovanje. U iskrenoj želji, da ovako umnogostručeni rad donešće još lepših i bogatijih plodova slovenske uzajamnosti, donosimo za svakog braću i sestru po jedan klas, koji će nas uvek potsećati na naše dužnosti: ustrajnog i požrtvovnog rada za slovensku uzajamnost. Ovom krunom doprinosimo simboličnu žrtvu u znak zahvalnosti na postignutim uspesima ove zblizavanja slovenskih naroda. — Ali ujedno ovom žrtvom molimo da nam se udeli snaga da na ovom poslu ustrojimo celokupno Sokolstvo, te da su ovi narodi postepeno nestali u toku večnog doba, ali nikako se ne može doznačiti, zašto ih je nestalo. Ne radi se dakle pri ovoj stvari toliko o pitanju duhovnih nauka, nego više o prirodoznanstvenim problemima; tu se radi o životu, o životnim znacima, o uzrocima zamiranja života. Proučavanje uslova života i smrti ima biološku osnovu — ne postoji dakle samo jedna istorija naroda u običnom značenju ove reči, nego i jedna biološka istorija naroda. I baš onaj ogromni razmah svih grana biologije u drugoj polovini prošlog stoljeća iz osnove je promenio biološku sliku sveta i mišljenja o postanku i razvitku čoveka. Svi ovi rezultati nauke međutim nisu bili samo potpuno teoretskog značaja, nego su posegla duboko i blagodarno i u svakidanji život; njihova uska veza sa životom pokazala se u tom, da se je njihovim rezultatima koristila rasna higijena za raščinjanje pitanja o životu naroda. Eugenika je koncentrisala svoje napore na proučavanje uslova kojima se sma da osigura kakvočna biološko razvijta čovečanstva; narodna higijena pak razmatra biološke uslove života pojedinih naroda, i končano higijenske rase imaju zadaci da utanaci uslove kojima se imaju da uzdržava zdravlje naroda. Pojavljeni degeneracijski naroda, koji diraju njihovu unutrašnju snagu, jesu isto tako biološki problemi, kao problemi regeneracije naroda, a koji spadaju u područje biologije. Na osnovu starijih naziranja, usud naroda bio je ovisan od spoljašnjih životnih uslova, od mnoštva zemaljskih dobara, privrednih snaga kao i doticaja sa susednim narodima; danas je međutim naziranje, da je usud naroda određen od unutrašnjih životnih uslova te kakvočne i bogatstva njegovih nasledenih kapitala. Zadača higijenske rase je dakle dvojaka: pronaći ono što valja da se podrazumeva zdravom baštinom nacije, i dalje, utanaciti

govor u svim prostorijama Narodnog doma. Tu su bili prisutni Poljaci, Lužički Srbi, Rusi, Bugari, Česi, Jugosloveni. Svi su bili raspolaženi i dobro se osećali, međusobno se sporazumevali svojim slovenskim jezicima, tako, da je to bila minijatura slovenske zajednice. Tom prilikom najlepše se pokazalo da iako je više slovenskih naroda da je to u stvari: jedna krv, jedna duša, jedno srce — bratsko srce.

Posle programa nastalo je veselje u svim prostorijama Narodnog doma. Tu su bili prisutni Poljaci, Lužički Srbi, Rusi, Bugari, Česi, Jugosloveni. Svi su bili raspolaženi i dobro se osećali, međusobno se sporazumevali svojim slovenskim jezicima, tako, da je to bila minijatura slovenske zajednice. Tom prilikom najlepše se pokazalo da iako je više slovenskih naroda da je to u stvari: jedna krv, jedna duša, jedno srce — bratsko srce.

Prof. dr. Karel Vajgner, dekan medicinskog fakulteta Karlovačkog sveučilišta u Pragu:

Tirš i problem zdravlja malog naroda*

Sudbina kulturnih naroda starog veka u Maloj Aziji i Evropi — Asiraca, Babilonaca, Medejaca, Perzijsaca, Grka, Kartagana i Rimljana — veoma jasno pokazuje probleme rasne higijene kao nauke o zdravlju unutrašnjem

principi, na osnovu kojih se može taj zdravi temelj da uzdržava. S tog gledišta prikazuje se zdrava telašna i duševna kultura kao streljivo, koje može načelno i svestrano da posegne u razvitak urođenih kvaliteta naroda.

U naziranjima na osnovu i ciljeve telesnog uzgoja nastala je već u prošlom stoljeću velika promena, a naročito pak po svetskom ratu. To se može protumačiti ovako: Pretpostavljamo — povremeno sa čuvenim engleskim prirodoslovcem Huxleyem — da k nama dolazi historik sa planeta, koji nosi ime božice ljubavi te koji počinje da proučava istoriju čovečanstva posljednjih nekoliko decenija. Iz knjiga i listina te ustiju propovednika i glasnika pravde, takoreči sviju i sviju naroda, doznaće se, da je ljubav uzrok, osnov i pogonska sila celog ljudskog mišljenja i delovanja kao i života na zemlji. — Iz događaja ljudskog kolektiva međutim vidi se i to, da je u jedno kratko doba celokupne istorije — za vreme svetskog rata — poginulo preko 20 milijuna ljudi; po svetskom požaru, čovečanstvo je opet na radu, kako da nadoknadi izgubljenu dobra, zamrle mozgove i polomljena uđa, nestalu energiju i vreme — sve ono, što je bilo u službi rada, koji je imao da tvori vrednote, korisne celini rada koji je imao da služi ljubavi čoveku prema čoveku.

U čemu se pak vidi stremljenje čoveka za obnovom poništenih života i dobara? U prvom redu u tome, kako da se poveća kapacitet rada svakog pojedinca, koji vrši ono što mu je namenio usud, i koji mora da ne samo putem svog zvanja da pribavlja sredstva za uzdržavanje svog sopstvenog života i svoje porodice, nego mora da radi i još više, kako bi se mogao deo njegovih prihoda upotrebiti kao nadoknada onoga, što je uništili svetski rat. Konkretno se može reći, da je svaki čovek opterećen s plaćanjem gubitka, koji je prouzrokovao svetski rat, kao n. pr. ratne štete, dugova i t. d. I baš tu otkazku mnoga različita zanimiva pitanja kao n. pr.: koji su uslovi zdravlja i smrtnosti, čime je takoreči određena dužina života čoveka u time i njegova radna sposobnost? Može li se život ljudski produžiti, njegovu zdravlje poboljšati i time produžiti i pojaćati njegova sposobnost za rad? Nema sumnje, da se prosečno životno trajanje ljudstva u civilizovanim državama produžuje sve više i više; iz statistike Dublina vidi se, da je n. pr. u Engleskoj imalo novorođenčice, u godinama 1838 do 1854, mogućnost da prosečno dožive doba od 40-8 godina, a u godinama 1920 do 1922 već 56-95 godina. U Francuskoj, u doba od 1817 do 1930 god., mogao je čovek da doživi prosečno 39-55 godina, a docenje, od 1908 do 1913 god., već 50-46 godina prosečnog života. U Nemač

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Jugoslovensko Sokolstvo
u Americi

O radu i uspesima našeg jugoslovenskog Sokolstva u Severnoj i Južnoj Americi imamo vrlo malo vesti. Svakako treba spomenuti da je mnogo više sokolskih društava u Severnoj nego u Južnoj Americi. Poznato nam je, da je u Čikagu Jugoslovenski sokolski savez, udruženje nekolicine sokolskih župa. S nazivima pojedinih društava niko se pak ne možemo složiti. Pored »slovenskih«, odnosno »slovenačkih« još je i društava s hrvatskim, srpskim i jugoslovenskim imenom, umesto, da bi sva društva nosila jedinstven naziv »jugoslovensko sokolsko društvo«. Time se napravila javnosti pokazuje, možda i nehotice, sva naša podvojenost, a time se i užaludno cepta naš rad.

Ime i naziv je važan spoljašnji faktor, o kome treba isto tako voditi računa. Još je važnije i od mnogo većeg značenja kad bi, pored jedinstvenog imena, kao što ga imaju n. pr. českoslovački Sokoli, Sokoli u domovini i oni van nje bili u stalnom dodiru i trajnim vezama. Nažalost, to do danas nije uspelo. Kako bismo rado i vrlo često u Sokolskom glasniku objavili nešto i o radu naših braće preko Oceana! Ali to nam zbog ovakvih prilika nije moguće. Stoga smo uvereni, da pojedina naša društva i braća-pojedinici sigurno održavaju veze s rođacima preko Oceana pa bi bilo veoma celišodno, kad bi bar oni šiljali Sokolskom glasniku bilo kakve vesti o kolovanju braće u Americi. Ovakvo objavljuvanje uvećalo bi zanimanje naše sokolske javnosti za braću preko mora što bi u svakom slučaju donelo obostranog ploda.

Slet slovenskog Sokolstva na Pacifiku

U poslednjem broju Sokolskog glasnika spomenuli smo, da će prirediti udruženo slovensko Sokolstvo u Americi svoj slet u Los Andelesu za vreme Olimpijade. Sam slet već je održan dne 7 i 10 avgusta na samom olimpijskom stadionu, ali kako nemamo još o samom sletu nikakvog izveštaja, možemo danas javiti samo toliko, da su slet priredili samo češki, slovački i jugoslovenski Sokoli. Prema pisanju glasila čeških Sokola u Americi »Sokola Američke« imalo je na sletu nastupili oko 330 Sokola udruženih slovenskih pacifičkih župa u zajedničkim prostim včžbama. Nastup ovog lepog broja Sokola na stadionu dne 10 avgusta bio je sigurno najveći kolektivni nastup, pošto je čitava Olimpijada raščlanjena na ceo niz raznih malih utakmica pojedinaca, koje se bore, u glavnom, samo za najbolju izvedbu i svetski rekord. Sokolstvo je dakle bilo samo, koje je svojim nastupom pokazalo olimpijskim posmatračima i posetiocima način kolektivne sokolske vežbe i vaspitanja.

Tirševe proslave češkog Sokolstva u Americi

Kako je duboko predano američko češko Sokolstvo sokolskoj stvari i kako pravilno shvaća sav sokolski rad, vidi se, pored drugih pojava, i iz Tirševih proslava po svim jedinicama Američke obce sokolske. Tirševe proslave bile su organizovane na isti način kao u staroj domovini, u ČOS, putem prosvetnog odbora AOS. U tu svrhu bila je izdana naročita knjižica »Tiršovo Sokolstvo u Americi«, koju je prosvetni odbor AOS razasao svim jedinicama gore imenovanog udruženja. Mnoge jedinice i župe već su priredile Tirševe proslave, ali glavna proslava biće, kao i u Češkoslovačkoj, 17. septembra t. j. na dan Tirševog rođenja. Tada će sva društva i župe još jedanput javno proslaviti stogodišnjicu rođenja čoveka, koji je dao slovenstvu Sokolstvo te je tim pokazao svim slovenskim narodima put kojim treba da idu ne samo do oslobođenja nego i do ravnopravnosti među narodima.

Tiršovo Sokolstvo u Americi

Prosvetni odbor Američke obce sokolske izdao je ove godine knjižicu (na 40 stranica) kao priručnik svima društvinama i pojedinima za proslavu Tirševe stogodišnjice. U brošurici su nanzani dobri članci najboljih američkih sokolskih radnika: o sokolskoj misli i sokolskom radu, organizaciji i t. d. s posebnim obzirom na osnivački rad dr. Tirša. Cena knjižice je samo 25 centa, zbog toga, da bi mogao svaki član i članica da nabavi ovu vrednu priručnu knjižicu, koja služi pored Tirševih proslava i praktičnom organizatornom radu čeških emigranata u Sjevernoj Americi.

na vežbalo 24.221 sestara u 2505 društava. Članova-vežbača bilo je u ČOS u 1930 godini: 96.882. Telovežbenih dana kod članstva, kako pokazuju statistika bilo je 349.730, a godišnji poset iznosi ogroman broj od 3.780.370 lica, ili prosečno jednog dana 59.130 lica, odnosno 10.8 lica na pojedino društvo.

Držimo da je od naročite važnosti da objavimo statistiku prednjačkih zborova, koji su vodili vežbanje članstva i omladinskih odeljenja.

U muškim prednjačkim zborovima bilo je upisano 8471 lice, koje je redovito vežbalo u zasebnim prednjačkim časovima. Kod članica ta cifra iznosi 4927. Prosečno je bilo kroz čitavu godinu upisanih 6917 prednjačica i 4279 prednjačica, koji su vežbali 18.590, odnosno 12.460 časova s posetom od 136.175 muških i 78.685 ženskih prednjačaka ili 12.047 prosečno na jedan čas ili 6, 9 lica na dotično društvo, gde su se vežbe prednjačkih zborova redovito održavale. Svakako je 7548 prednjačaka i 4485 prednjačica u ČOS, koji su prosečno bili prisutni svakog sata zasebnim vežbama prednjačkih zborova, jedna ogromna garancija za uspešan rad po dotičnim sokolskim društvima.

(Nastaviće se.)

Kupujte zastave kod I. Neškudla, Ljubljana

(Nastavak sa 1. str.)

stranama, kod svih naroda, smatra telesni uzgoj i telesna kultura kao osnovu i veoma važnu sastavnu kulturu čovečanstva uopće.

Da povučemo sada jednu paralelu sa današnjim nazorima i položajem, u kome se je nalazio naš (češki) narod u polovini prošloga veka, kada je u šezdesetim godinama dr. M. Tirš sastavio za naš narod raspored regeneracije.

Početak prošlog stoljeća, po napoleonskim ratovima i njihovim posledicama, doneo je našem narodu doba velikih patnja: fizičkih i moralnih; uništenje materijalnih dobara, kao stanova, polja i t. d., zatim i bolesti. Pošto se u ono doba u Austriji nisu vodili točni spiskovi o životnoj medi stanovništva po dobi starosti, nije moguće ustanoviti dužinu prosečne starosti kod našeg naroda; ali možemo da držimo da je ta starost bila niža nego u susednoj Nemačkoj. Predratni razmer je bio naime u Nemačkoj oko 40, a u Austriji tek 33 godine. Neosporno je, da je mortalitet u našem narodu u tadašnje doba bio velik a zdravljje, otpornost i radna sposobnost malena. Ovako je to bilo u vreme, kada je ustrajnog radom i ognjevitim optimizmom prvih narodnih buditelja i prosvetitelja uspelo da se narod digne iz smrtnog sumraka te da se u njemu rasplamti čežnju za ispunjenjem velikih ciljeva; dakako čežnja sama po sebi nije ništa, ako nema istovremeno i volje, ako nema i snage i sposobnosti, da se narod kao celina baci u borbu za pobedom na privrednom, političkom i kulturnom polju. Kažu, da u kritičnim trenucima bogovi pokazuju svoju sklonost prema narodu time, da mu šalju muževe, genijalne vodiče; tako je stvoritelj svemira poklonio i našem narodu, pored drugih buditelja i pobornika, dr. Miroslava Tirša, koji je sve darove svojeg genijalnog duha, sve toplo oduševljenje svogog srca za lepo i dobro predao u službu jednoj jedinoj misli: stvoriti novog češkog čovjeka. Sve svoje najviše vrline pokazao je Tirš time, da je tačno prosudio, gde leže uzroci narodno privredne slabosti i svim ostalim nedostatak našeg naroda, te kako je na samu jezgru narodnih specifičnih kvaliteta, na same korene njegovog fizičkog, duševnog i duhovnog zdravlja uplovilo stogodišnje robovanje, duševno ropstvo i nesklopovanje.

Veoma interesantna i najvažnija je statistika o pohadanju vežbi. Od svih 3131 jedinica vežbalo je muško članstvo u 2970 jedinica, članice u 2505, naraštaj muški u 2619, ženski u 2560, muška deca u 2890 i ženska deca u 2826 jedinica. Veoma je važna činjenica, da je u 1034 društva imalo muško prednjaštvo svoje zasebne časove u kojim su se društveni načelnici stvarali za stručni napredak celokupnog društvenog prednjačkog zabora. Članice su vršile ovu istu funkciju u 712 društava, što moramo naročito podvući, obzirom na isto stanje u našem Sokolstvu.

Između vežbača-članova u svim jedinicama najviše je bilo upisanih muževa i to 59409, a prosečno u celoj godini 44.662 člana. Svega je bilo 197.255 telovežbenih dana s ukupnim posetom od 2.298.779 lica, što znači, da je jednog telovežbenog dana u celoj ČOS vežbalo prosečno 34.217 muških lica iz kategorije članstva. Prosečno na jedno društvo otpada 20 upisanih vežbača. Kod članica, koji je bilo upisanih najviše t. j. 37.473, prosečno kroz celu godinu 29.495, otpada na jedno društvo prosečno 14,9 vežbačica. Celokupan poset vežbi članica za vreme od 152.475 telovežbenih dana iznosi je 1.481.591 žensko lice, što znači, da je jednog da-

gura budućnost svom brojno malom narodu ali s veoma krasnom prošlošću, koja je izraz velike unutrašnje vrednosti i riznica narodne energije. Tirš je veoma dobro znao, da maleni narod mora da nadoknadi kvalitetom sve ono, što mu nedostaje u kvantiteti. Ali Tirš je i proniknuo u samu jezgru cele stvari, znači, da se mora da prebredi telesnu bitnost celog naroda; nije se ni ustavio kod ove same misli, nego je išao i još dalje i tražio lečak proti slabljenju naroda. On je tražio sredstvo, kojim bi se mogla da ostvari i obistini regeneracija naroda. On nalazi čudovitu intuiciju tek u telesnom uzgoju i te-

lesnoj kulturi, u čemu vidi sredstvo, koje svestranopospješuje životnost naroda: Tirš je pak pronašao i svoju čuvenu organizacionu sposobnost te način, kako bi se mogla da upotrebe sva ova sredstva da se izleći bolesno telo naroda: Za izvedbu nacionalne regeneracije, narodnog ozdravljenja, izabrao je sokolsku organizaciju. Time je Tirš rad svojih prethodnika — pionira i voda naroda na političnom, privrednom i naučnom polju — proširo s jednom do sada nepoznatom te samo po Purkinju (Purkyne, češki naučenjak) označenom strukom: vaspitanjem no vog pokolenja. (Nastaviće se.)

Iz telovežbačkog sveta

Vesti s Olimpijade

3 avgusta Američan Keler postavio je nov olimpijski rekord u trčanju na 110 m sa zaprekama u 14'5 sek, te se plasirao na prvo mesto. Održana su pokusna trčanja na 200 m, koja još nisu donela značajnijih rezultata. Senzaciju je pobudilo trčanje na 800 m, gde se je već kod starta opazilo, da će biti postavljen nov svetski i olimpijski rekord, što se je i dogodilo. U rekordnom vremenu 1 minuta i 49 sekundi plasirao se je na prvo mjesto Američan Takaraki. U vremenom na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je u vremenu od 3 minute Australka Denis. U vaterpolu pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U damskoj štafeti 4 × 100 m pobedila je Japanac Niagasaki sa 58 sek. Na 200 m (prvom) pobedila je Madžarska Nemačku sa 6:2. Održana su takoder i pokusna štafeta na 400 m, pa će se končni rezultat pokazati tek u finalu. U finalnom trčanju na 3000 m sa zaprekama odneo je prvenstvo Finac Izoholo sa 9 minuta i 18'4 sekunde. U desetoboku na prvom je mestu Američan Bouš sa 8462 točaka, a u peteroboju Šved Oksenstierna. U dams

va, dok je nivo ostalih nastupa bio manje vredan. Posle akademije priredena je povorka s bakljama, koja nije u sokolskom Plznu uzbudila bogzna kakvog zanimanja. Javna vežba bila je posećena od oko 30.000 gledalaca. Vežbalo je najpre 1496 članica svoje proste vežbe. Same proste vežbe izvedene su dosta dobro. Veoma su lep nastup pokazali naraštajci, njih 744 sa četiri proste vežbe i nekoliko originalnih pokreta pri dosta slaboj muzičkoj pratnji. Naraštajke njih 1032 imale su velik uspeh, tako da je naraštaj na ovom sletu odneo prvenstvo. Nastup i proste vežbe članova i članica praškog okružja, 267 članova i 476 članica je bio dobar. Naročito su lepo vežbali članovi svoje srednje teške vežbe, dok članice nisu mogle doći do pravog izražaja. Iza praškog okružja vežbali su zajedno članovi i članice Nemačkog radničkog saveza u ČSR dodeše efektno ali posve nekomplikovane proste vežbe s velikim crvenim zastavama. Nastup i rastup nije se posrećio. Kao konačna točka programa bio je nastup svih kategorija članstva i naraštaja u simboličkim prostim vežbama, koje nisu postigle zbog loše kompozicije bogzna kakvog uspeha.

Općenito rečeno, nastup DTJ u Plznu pokazao je znatan napredak njihovog rada ali i veoma silan upliv sokolskih vežbi i sokolskih iskustava na cecu rad DTJ.

STANJE TELESNOG VASPITANJA U NEMACKOJ

U Nemačkoj su po svetskom ratu razne telesnouzgojne organizacije napale sve svoje snage da privuku u svoje redove što više pučanstva. Nemci su u toku godina pokazali vanredne uspehe u toj struci i brojčano i naučno. Osnivali su u Berlinu visoku školu za telesni uzgoj, koja je na glasu kao jedna od najboljih škola na svetu, organizovali su mnoga naučna lica, da im pomaže s naučne strane u njihovom vaspitnom radu, uveli su i u vojsku i u policiju moderno telesno vaspitanje i t. d. Danas pretstavlja nemacko turnerstvo jednu od najjačih, ako ne i najjaču, telovežbačku organizaciju sveta, koja broji 1,220.000 članova i 390.000 članica, te više stotina tisuća podmladaka. Dalje su u Nemačkoj organizovani i radnici u posebnom Radničkom telesnouzgojnom savezu s preko tričetvrt milijuna članova. Pored ovih velikih gimnastičkih udruženja postoje razni savezi za gajenje različitih igara s više od milijon članstva, razni turistički, biciklistički, zimsko-sportski i drugi savezi. U Nemačkoj je svega oko 70.000 sportskih i gimnastičkih društava s oko 7 milijuna članstva i pripadnika, što znači, da je već svaki deveti Nemac član ma kojeg telesnouzgojnog udruženja.

Nekoliko glasova novina o svesokolskom sletu

U našem izveštaju o svesokolskom sletu u Pragu već smo spomenuli pišanje i stranih novinara, koji su jedva dospeli, da napišu svoje referate o svim sletskim dogadjajima. Kako je bilo veliko zanimanje za ovu veliku sokolsku priredbu vidi se već i po samom broju zastupljenih listova. Na sletu je naime bilo novinskih izvestitelja od preko 120 novina. To znači gotovo sve svetske novine, osim onih najvećih protivnika Sokolstva.

Držimo i smatramo potrebnim da citiramo nekoliko inostranih novina iz nesokolskih i sokolskih zemalja, što pišu o sletu.

Francuski novinari bili su oduševljeni. Prof. Bev-Meri, (Beuve-Merry), stalni dopisnik nekolikih pariških listova, naglašava, da je praški slet »bio više nego triumf nacionalnog vaspitanja, škole patriotizma, a naročito nešobičnosti.« — Dalje naglašavaju francuske novine, dakle predstavnici zapadnjevropskog javnog mišljenja, kako Sokolstvo vaspitava svoje članstvo

i omladinu u pravcu da se osigura zdrav duh u zdravom telu a celoj zemlji plodan rad u miru.«

Pariški »Žurnal posao« je na slet svog naročitog izvestioca, g. Botroa, koji je napisao o sletu sledeće: To je nešto velikog i za gledanje i za pouku. Ovaj slet je nešto jedinstvena na svetu. Osećao sam, kako su se i u mom srcu, u sredu inostranca, uzbudali osećaji spram velikog Tirša, osnivača Sokolstva, kad sam video, kako izazvao Tirševim slikama poštovanje, zahvalnost i ljubav sav narod, svi njegovu pripadnicu.

Poznati pariški dnevnik »Zurnal de diba« doneo je iz pera g. de Kirij (de Quirille) sledeću izjavu o ciljima i zadaća Sokolstva: »U oslobodenju domovini zadaća Sokola nikako nije dovršena. Sokolstvo kao okvir miroljubive armije reda i discipline, kao ognjište, kao rasadište plamenitosti nacionalnih osjećaja pozvano je da ostvari Tiršev san te izrazi svoju silu i veru u budućnost.«

Jugoslovensko Sokolsko društvo u Lens-u, uspelo je da se održi sopstvenim sredstvima i pored križe koja u prvoj redu kosi radnike, a medu ovima najviše rudare. Ali i pored svega, oni nam pišu između ostalog i ove redove: »Mi bi naručili nove knjige iz Jugoslavije te ne bi dosadivali, ali žalibice, naša je blagajna tako slaba da smo prinudeni prosliti stare. Mi imamo velikih troškova jer sada smo kupili 20 kompletih odela za naše članove Sokole, koje nas staje preko 1000 franaka. Trebalje je nabaviti bar još toliko, ali mi smo samo ubogi rudari i sada zasluzimo tako malo, da jedva ishranimo svoje obitelji. Naši ovambošnji zemljaci umesto da nas podupiru, oni nam smetaju i podmetu nogu, ali mi Sokoli smo svesni Jugoslaveni i nećemo popustiti i ako nas napada kia neprijatelja domaćih i stranih. Mi smo sebi stavili u zadaću da našu malu decu uzgajamo u jugoslovenskom nacionalnom duhu, i možemo reći da naše Sokolsko društvo vrlo dobro uspeva. Mi molimo naše sokolske prijatelje, da nas pomognu i omoguće naš napredak, zašta im unapred zahvaljujemo i saljemo jugoslovenski sokolski pozdrav: Zdravole!«

Mi ćemo u našem organu uvek i bez rezerve podupirati razvijanje i organizovanje sokolskih društava u inozemstvu, i stajati na raspolaganje svima koji se budu interesovali tim nadprednim organizacijama, ali ćemo ujedno najenergičnije ustati protiv svih onih, koji ometaju razvijanje Sokolstva.

Ne zaboravimo, da je ovogodišnji sokolski slet u Pragu zadivio svet, i da su čak i naši neprijatelji ostali zbuđeni gledajući stotinu hiljadu slovenskih Sokola kako se udrženo vežbaju.

Budimo Sokoli i Sokolice! Ugleđajmo se na Jugoslovensko Sokolsko društvo u Lens-u!

Iz ovog malog člančića najbolje vidimo kako je žilav i živ rad naše braće, koji su moralni silom prilika da napuste svoje roditeljsko ognjište i svoj kućni prag. Ovo je, naoko, sitan rad, ali ovakav rad donosi trajne koristi, najveće pobjede i najveće uspehe. Iz ovog člančića možemo da vidimo kako se u tudini gleda na Sokolstvo i na svoj narod.

KRONIKA

100 godišnjica Đure Jakšića. Pre 100 godina, na dan 27. jula, rodio se u Srpskoj Crnji veliki pesnik-liric Đura Jakšić. Hteo je da postane slikar, jer je za ovu umetnost imao osobiti talent, ali njegov nemirni duh vodio ga je u poeziju. Težak mu je bio život, lutao je nemir iz kraja u kraj. Umro je kao velik siromah dne 17. novembra 1878., u 46 godini. Jakšić je izdao prvu zbirku svojih pesama 1873. godine. Bio je velik nacionalist te izričit Jugosloven. U pesmi posvećenoj usponjeni knjazi Mihajlu pева: O Srbijo, Srbijo... O Jugoslaviju!

Smrt Joze Ivakića. U Zagrebu je umro u subotu 6. 6. m. dramaturg zagrebačkog narodnog kazališta prof. Joza Ivakić. Pok. Ivakić rodio se u Vinčevcima i posle dovršenih filozofskih studija posvetio se profesuri. Godine 1915 prelazi k pozorištu i postaje dramaturg i ravnatelj osječkog kazališta, gde je ostao dve godine do svog premeštaj na trg. akademiju u Zagreb. U Zagrebu preuzima tajništvo društva hrvatskih književnika, uređuje neko vreme »Omladinu« i »Savremenicu«, a u »Narodnim Novinama« zauzima mesto kazališnog kritičara i referenta. Godine 1920 prelazi aktivno ka kazalištu u Zagrebu na kojem je mestu ostao sve do svoje smrti. Ivakić je poznat kao jedan od vodećih književnika moderne srpskohrvatske literature. Skoro sva njegova dela, bilo romani, novele ili drame događaju se u njegovom zavičaju u tkv. Šokadiji. On prvi pokazuje Slavonca bez velike doze sentimentalnosti, kako su to činili pisci pre njega, prikazuje ga čisto realistički.

Zrtve rata u Češkoslovačkoj. Kako su bile zrtve u svetskom ratu počinje sledeća statistika Centralnog ureda za ratne invalide kod češkoslovačkog ministarstva socijalne politike. Prema ovoj statistici mora Češkoslovačka republika da podupire preko 332.000 ratnih invalida, što znači da ovako malu državu bez sumnje velik i težak teret.

Nestor češkoslovačkih novinara Josip Penižek umro. U Tatranskoj Lomnici umro je 3 avgusta o. g. u 74 godini starosti nestor češkoslovačkih novinara Josip Penižek. Pokojni Penižek rodom je iz Tabora. O njemu kažu da je pisao drugo, nego što je mislio, a da je i mislio drukčije, nego što je osećao. Bio je dugi niz godina dopisnik i član uredništva Narodnih listi. A iako je bio poreklom Židov ipak je bio dobar čeh. Pisao je sjajnim jezikom i stilom, a i njegovu političku članicu, za vreme Austrije, bili su sjajni, pravi uzor žurnalistike. Posle rata pokojnik se nije mogao uživeti u nove prilike, jer je predužio živeo van svoje otadžbine.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Bjelovar

SOKOLSKO DRUŠTVO DUBRAVA

31. jula t. g. održana je ovde II javna vežba Sokol. društva Dubrava. Bratska su naši društva relativno dobro posetila i to iz: Bjelovara, Sv. Ivana Žabno, Gradeca, Vrbovca, Čazme, Dabaca, Lipovčana, te delegacije iz Sokolova i Kloštra Ivančića. Iako je poset radi materijalnih prilika potbacio, ipak se je našlo na sletištu oko 1500 sokolskih prijatelja.

Sokoli su dočekivali svoje goste s glazbom Vatrogasnog društva u bližini samog sletišta. Samo je vežba počela u pet i pol sati. Tada je održao pozdravni govor starešina društva br. Fabijan Stipan. Radi velikog prostora, govor je prenesen megafonom po celom sletištu, tako da su ga svi mogli čuti.

Prva su nastupala muška i ženska deca (24) iz Dubrave. Pod vodstvom s. Elvire Dolar lepo su izvela vežbu »Bože pravde« od brata Heruca, uz pratnju glazbe. Naraštajke iz Dubrave (10) otvorbale su praske proste vežbe. Predveo ih je brat Štefan Horvat, zamenik okružnog načelnika. Dobro su ih izvele, ali od prvakinja Krizevačkog okružja očekivali smo dalesko bolje. Deča sokolske čete Lipovčane (10) iznenadila su nas dobrom izvedbom pod vodstvom brata Ostojića. Naraštajci iz Sv. Ivana Žabno, Dubrave i Gradeča (11) iskazali se onako, kako valjaju. Ženska deca (13) iz Dubrave nastupila su u vežbi s vencima. Sestri Elviri treba cestitati, što su joj deca izvela sve bez greške. Takoder se lepo ponele sestre iz Vrbovca (4) u simboličkoj vežbi: Mornar. Predveo ih marna načelnica s. Anica Stajner. U sedmou su točci nastupili članovi (26) iz Bjelovara, Dubrave, Čazme, Gradeca, Vrbovca te Sv. Ivana Žabno. Izveli su skladno praske vežbe pod vodstvom brata Tatalovića, zamenika župskog načelnika. Nadalje muška deca (11) s prostim vežbama. Predveo ih je s. Elvira. Devete su bile članice (16) iz Bjelovara i Sv. Ivana Žabno. Pobrale su zaslužan aplauz za izvedene praske vežbe. Iznenadio nas je Vrbovac s lepotom simboličkom vežbom »Vrbničan dom morem«, koja je svršila piramidom i pesmom zarobljenoj i neprežaljenoj Istri. Čini se, da je izvela dubok dojam na prisutne, koji su počeli klicati Istri. Ne manji uspeh požnjele su naraštajke (8) iz Dubrave. Nastupile su u krasnoj narodnoj nošnji. Po izvedbi dolaze medu prve. Na sprawama su nastupala braća iz Bjelovara, Dubrave, Gradeca i Čazme. Sve su izveli na opće zadovoljstvo. Osobito se svidalo nekoliko lepih, ali silno teških, sastava na preći. Svega je bilo 25 vežbaca. Interesirao nas je nastup članova (17) seoske čete Dapeč i Lipovčani. Vidi se, da su učili mnogo truda i volje, ali je zato i uspeh bio zaslužen. Predveo ih je brat Birtić. Lep dojam pokvarila je izvedba šestorke od Momčilovića. Istini za volju taj su peh imala braća iz Dubrave. Poslednja točka bila je »Seljančica« izvedena po deci i naraštajkama (32) iz Dubrave. Bili su u narodnoj nošnji i njima je uspelo da Dubravi osvetljuju lice i razdragaju publiku. Buran je pljesak nagradio spretne izvadace.

Videći ostale nastupe i javne vežbe, mora se priznati da je i ova priredba bila na visini. Moguće i opet jedna od najboljih i po izvedbi i po posetu.

Da je nastup tako lepo uspeo za služba je tajnika brata Dolara, starešine Stipana i brata Turka. Ne manje je zadužila Sokol s. Elvira prednjakinja i brat Jelenić prednjak. Posebno se mora pohvaliti braću vežbaca, koji su radili tako mnogo, samo da gosti budu zadovoljni.

V. D.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO RIMSKIE TOPLICE-ŠMARJETA

Kakor smo že predčasno poročali se bodo v nedeljo 14. avgusta t. l. ob priliki javnega nastopa sokolskega društva Rimskie Toplice-Šmarjeta vršile dopoldne ob pol desetih v novem modernem športnem kopališču v Rimskih Toplicah župne plavalne tekme za celo področje celjske sokolske župe.

Tako po tekma v plavanju pa nadaljujemo s tekmmami v odborki, na kar se bo popoldne ob 16. uri vršil javni nastop na letnem telovadišču poleg hotela »Starja Pošta«. Tekmovalo se bo v sledenih disciplinah: Hrbtno plavanje, prsno plavanje in poljubno za vse vrste — člane, članice, moški in ženski naraštaj. — V skokih pa je določeno za člane in moški naraštaj iz višine 3'50 m, za članice in ženski naraštaj pa iz višine 1'30 m. Člani in moški naraštaj imajo pri skokih iz višine 3 (troje) poljubnih skokov, medtem ko

članice in ženski naraštaj le po 2 (dva) poljubna skoka.

Ponovno opozarjamo vse članstvo celjske župe, da se polnoštivo udeleži plavalnih tekem za župno prvenstvo. Pri tem pripominjam, da se naj posetili — tako člani, kakor nečlani — na dan zleta zglate takoj pred pričetkom plavalnih tekem pri društvenem prosvetjanju, ki bo vršil informacijske posete na kopališki terasi, kjer se bodo vršile tekme ter pri tem izdajati potrdila za polovino vožnjo, izkaznice za popust v termalnih kopališjih v gornjem kopališču, poverilnice za skupen kompleten obed v posameznih hotelih po znanih cenah 8 Din za osebo, kakor tudi vsa nadaljnja potrebna pojasmila. Vabimo vse brate in sestre, iskrene prijatelje lepih Rimskih Toplic, kakor tudi vse Sokolstvo na konjenici, da nas ta dan ob 5-letnici obstoja našega društva počaste s svojim posetom in ogledajo delo v naši dolini. Zdravo!

Pri tej priliki sporočamo vsem, ki so podprli akcijo za gradnjo sokolskega doma v Rimskih Toplicah z odkupom sreči naše loterie, da se ista radi ne predvidenih težkoč, ki so se pojavile, ne bodo vršila, kakor je bila določena: 15. avgusta t. l., ampak smo bili prisiljeni preložiti jo na kasnejši nedoločen čas za eden dan in prihodnjem letu, s čemer opozarjamo in prosimo, da vse oni, ki so odkupili srečke blagovljivo potrpeti, ker s tem niso zapadli njihove srečke!

L. T.

OKROŽNI ZLET V ZAGORJU OB SAVI

V nedeljo, 31. julija se je vršil v Zagorju ob Savi okrožni zlet Zgornje posavske okrožje.

Dopoldan ob pol 10. uri so se pričele izbirne tekme v odborki tega okrožja. K tekmačom so bili prijavljeni člani-ice Bjelovlj, Hrastnika in dve moštvi iz Zagorja ter naraštajnice iz Zagorja. Nastopili pa sta samo moštvi Zagorja I. in Hrastnika. Zmagalo je moštvo iz Zagorja z rezultatom 15: 7, 3 : 15 in 15 : 10. Tekmač je prishtovalo mnogo občinstva, ki se za to igro zelo zanimal.

Po tekmačih so se članstvo, naraštaj in deca zagorskega Sokola v krovih zbrali na telovadišču in odkorakali ob zvezkih rudarskih godbe iz Zagorja k sprejemu gostov na postajo, katerih je prispeло precej.

Tako na postaji se je formirala povorka, ki je šla v Toplice in nazaj v Sokolski dom. Na celu povorko je bila sokolska konjenica, ki je poživelja sprevod. Zagorsko prebivalstvo je tvořilo gosti špalir ter

in tam manjša neskladnost v kritju, kar pa gre bolj na račun neplaniranega telovadnišča, kot pa na izvlečenost telovadnih. Prvikrat je bila na tem nastopu odigrana tudi tekma v odbojki med domačim društrom in bratskim društvom iz Medvod, ki se je končala z zmago domačih. Cel potek telovadbe se je izvršil brezhibno, kar je vsekakor dokaz dobrega tehničnega vodstva in velike discipliniranosti telovadcev.

Neprijetno pa je dirnilo telovadec in gledalce majhno število publike, kar je vsekakor vredno vse oprobde. Res, da je izredno krasen in vroč dan izvabil ljudi v Savo, toda klubu temu bi bila udeležba lahko boljša, kar Sokol s svojimi delomi tudi zasluži. Opažila se je zlasti odsotnost ljudi, ki sicer vedno zatrjujejo svojo jugoslovenstvo, a jim je Sokol trn v peti. Toda Sokolstvo trdno koraka k svojemu cilju, in kdor nas bo skušal ovirati bo strinjal pozabljen. Tudi trganje plakatov je poglavje zase in ne bo nikomur nič pomagalo.

Bratje in sestre za nas pa velja izrek: večni pokret, večno nezadovoljstvo s samimi seboj, ki edini vodi do cilja in uspehov, kot smo to na lastne oči videli na letošnjem IX. Vsesokolskem zletu v Pragi.

S fanatizmom v srcu in z ljubezni do velike sokolske ideje korakajmo naprej, nikdar koraka nazaj, smelo k cilju in tudi Ježica bo naša, saj za Sokolstvo ne sme biti nobena stvar nepramgljiva.

Nadena je kišna kabаницa

U naraštajskom vlaku iz Praga nadena je kišna kabаницa, vlasništvo nekog naraštajca po svoji prilici iz župe Beograd, Novi Sad ili Sarajevo. Ko je ju zaboravio neka javi upravi lista.

Župa Maribor

ODBOJKA V »KOROSKEM OKROŽJU«

Tekme v odbojki za prvenstvo »Koroškega okrožja« so se vrstile 31. julija v Slovenjgradcu pred Sokolskim domom. Tekem so se udeležila sledeča društva: Žerjav, Prevalje, Guštan, Slovenjgradec in Marenberg (Vuzenica je pred tekmo odstopila). Tekmovalo se je po sistemu točk. S tem se sicer tekma nekoliko zavlekla, dobili pa smo zato vrstni red posameznih društev. Vsa ta društva so postavila mo-

štva sestavljena iz članov, poleg tega sta bili še vrsti moškega paračasa od društva Žerjav in Slovenjgradec. Nekoliko splošnih pripomb k tekmi: V bodoče bi bilo želeti, da vsi tekmovalci nastopijo v predpisanim telovadnem kroju. Disciplina je bila dobra, le en slučaj se je dogodil, da je moralno vodstvo izključiti tekmovalca. Za vse sokolske tekme veljav: govoriti in posredovati pri sodnikih itd. sme le voditi vrste oziroma moštva. Vsak drug način je nedoposten. Naše tekme morajo biti delo in ne govorjenje in kritiziranje. Tekme so sodili domači sodniki. Poznalo se jim je pomanjkanje rutine. Sojenje tekem v odbojki zahteva od sodnika velike duha prisnosti. Te tekme so prinesle marsikatev presečenje. Določeni favorit se je moral letos umakniti Slovenjgradcu. Vrstni red odgovarja izvežbanosti moštva. To dokazujejo tudi rezultati. Uspehi oziroma vrstni red je naslednji:

1. Slovenjgradec: 5 točk.
2. Žerjav: 4 točke.
3. Marenberg: 3 točke.
4. Prevalje: 2 točki.
5. Guštan: 1 točko.

Vuzenica je odstopila od tekmovaljanja, ker so se morali člani (na zahodnu njihovega načelnika) udeležiti gasilskega zleta v Vuzenici. To gotovo ni znak sokolske discipline! Prvo je Sokolstvo in nato šele drugo. Sokolska tekma je najmanj tako važna kot gasilski zlet. Ostala društva pa naj se za prihodnje leto pripravijo. Nobeno društvo ne sme manjkati. Razveseljiv napredok so pokazali Prevalčani, ki so letos prvi tekmovali; slab dan so imeli Guštančani. Oni, ki so bili nekaki učitelji Prevalčanov, so jim v tekmi podlegli. Guštančni vrsti manjka skupnosti. Vsak igra na lastno roko. Igra ob mreži je pomanjkljiva. Žerjavu manjka paračasa. Že nekoliko let vidimo vedno iste igralce. Značilno je to, da so v žerjavski vrsti sami družinski očetje. Tu naj se mladi fantje vzgledujejo. To je požrtvovalnost. Marenberg ima bodočnost, aka bo vztrajno nadaljeval. Slovenjgradec je igral le s petimi igralci, ker je eden obolel. Igra ob mreži je pri njih odlična. Slovenjgradec si je letos priboril v kategoriji članov naslov okrožnega prvaka in tekmuje v Mariboru za župno prvenstvo. Najlepše so igrali naraščajniki iz Žerjava, ki so zmagali zaslzeno nad naraščajniki iz Slovenjgrada. S tem je Žerjav v kategoriji moškega paračasa prvak in tekmuje za župno prvenstvo. Ženski paračas je postavil le Slovenjgradec, zato je brez konkurence postal prvak in pride v

tekmovanje za prvenstvo župe. Članice ni postavilo nobeno društvo. Posamezne tekme kažejo sledeče rezultate: Slovenjgradec: Žerjav 15:7; 15:2. — Guštan: Vuzenica 15:0, 15:0. — Žerjav: Vuzenica 15:0, 15:0. — Marenberg: Vuzenica 15:0; 15:0. — Prevalje: Vuzenica 15:0; 15:0. — Slovenjgradec: Vuzenica 15:0, 15:0. — Prevalje: Marenberg 10:15, 12:15. — Slovenjgradec: Guštan 15:11; 15:5. — Žerjav: Prevalje 15:11, 15:5. — Žerjav: Marenberg 15:3, 15:11. — Prevalje: Guštan 15:8, 4:15, 15:12. — Guštan: Marenberg 7:15, 15:5, 6:15. — Guštan: Žerjav 11:15, 10:15. — Slovenjgradec: Marenberg 15:4, 15:3. — Prevalje: Slovenjgradec 2:15, 3:15. — Slovenjgradec (moš. nar.): Žerjav (moš. nar.) 15:10, 7:15, 6:15.

S temi tekmmami so končane tekme (oficijelne) v odbojki v »Koroškem okrožju«. Prijateljske tekme so bodo vrisile še na nastopih in ob prilikah, ko se sestaneta dve društvi. Želeti bi bilo, da se te igre oprimejo vsa društva, posebno pa ona, ki nimajo razpoložljivega orodja. Zdravo! — Okrožni načelnik.

SOKOLSKO DRUŠTVO RIBNICA-JOSIPDOL

Naš Sokol priredi v nedeljo 14. t. m. ob 3. uri popoldne v Josipdolu svoj drugi letni nastop.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Župa Mostar

SOKOLSKA ČETA FATNICA

U krasnom i primamljivom mestnici Fatnici osnovano je pre godinu dana Čedo Milić, starešina mostarske Sokolske župe, Sokolsku četu od pedesetak jedrih, zdravih i razvijenih seoskih mladića.

Slučaj me naneo da 2 ovog meseca prisustvujem javnoj i glavnoj vežbi za takmičenje o prvenstvo izmedu sokolskih seoskih četa, bilečkog Sokolskog društva, pa ne mogu da propustim taj momenat, a da ne istaknem koliko ovi mladići u sebi gaje rodoljublja i kako su svestrano obavešteni o sokolskom cilju.

Vežbi su prisustvovali Spasoje Šošorović, Dušan Nenezić i načelnik Sokolskog društva bilečkog, kao društveni izaslanici i mnogobrojni gosti, kojima je bio prireden bezalkoholni banket — na kome su Sokoli, uz dirljive zvuke besmrtnih gusala, oživljavali uspomene iz jugoslovenske prošlosti. Izmedu pevača svojom guslarskom veštinom i melodičnim glasom

istakao se mladič Krsto Čorlija. Tu se klicalo Kralju, Otadžbini i svim istaknutijim radnicima na sokolskom polju. Četu je ispred društva pozdravio Spasoje Šošorović, koji je izmedu ostalog rekao: »Draga bračo, Sokoli, uzdanico i snago naše nacije, najlepši nakite herojske domovine naše; Vi ste naša sijajna spona puna dragulja i bleska, što očaravajuće treperi na nepobednom skiptru našeg uvijenog vladara; vi ste bogodana ljubav naših plemena, ljubav silna i močna iz koje izvire pesma i sreča pred kojom se ruše svil bedemi, raspre i mrzne. Vi ste veliko i zdravo srce, što bije jednim ritmom, Vi ste duša čiji je volumen jasan i beskravan, a koja se formirala u bistoj svesti našega troimenog naroda... Vi što nosite zavratke i fesoje sa sokolskom značkom, iako ste mučenici iz ovih krševa, litica i gudura, iako stivate prste po putevima i tunelima, da zaradite zalagaj nasušnog hleba, vi ste ipak najsvetlijia boja na jugoslovenskoj zastavi, pa zato treba da očeličite svoj duh i telo, da bi idući ususret suncu dostojno se s njim mogli sjediniti...« Zatim se zahvalio mesnom učitelju Petru Čulatiću, koji nije žalio truda, da ovaj kraj podigne prosvetno i ekonomski.

Posle toga se pristupilo izvođenju naraštajskih vežbi, gde se mogla uočiti neverovatna rutiniranost, jednoobraznost i sokolska disciplina. Najupadljivije je što Sokoli svoj rad počinju i završavaju molitvom i blagodarnosti Bogu. Zaista, svaki se mora zadiviti, kad vidi kako ova omladina, puna života i optimizma, teži ka visinama. Ušišen ovim momentom završiće Radičevićevi stihom: ko u svom životu nije video ovakog mladičkog poleta »Ništa jadan nije video«, jer ovačko patriotizirana omladina je dalekozorno oko, kojim neustrašivo gledamo u svoju budućnost.

Jaramaz, svećenik.

Župa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO BAŠKA

Sokolska akademija u Dragi-Baška.

Sokolsko društvo u Baški priredilo je akademiju dne 31. julia u selu Dragi, 5 km udaljenom od Baške. U istom selu postoji sokolska četa, čiji je rad još u povojima i nailazi i na mnoge zapreke. Da se braća Dražanima dade potstrelka za što intenzivniji rad, baščanski Sokol priredio je pomenutu akademiju, koja je lepo uspela i pokazala braći seljacima, u čemu je sokolski rad i kojim putem treba da podu,

da bi postigli pravi nacionalni uzgoj. Prisustvovalo je celo selo te je akademija medu tim narodom ostavila utisak, koji će bez sumnje donesti ploda.

Župa Varaždin

SOKOLSKA ČETA JAKOPOVEC

Razviće sokolskog barjaka.

Sokolska četa Kaštelanac-Jakopovec priredila je u nedelji, 31. julu o. g. svoju drugu javnu vežbu i tom zgodom razvila svoj novi barjak.

U selu Jakopovcu, sakupilo se je pred mesnom erkovm mnoštvo naroda da prisustvuje tom najsvečajnijem čelu u tome mestu. Na glavnoj cesti ispod brežuljka postrojio se je konjički otsek Sokolskog društva Varaždin pod vodstvom brata Mate Sameca, zatim Sokolsko društvo Varaždinske Toplice i čete Jalžabet i Knjegince i Kaštelanac Jakopovec sa svim kategorijama. Izslanstvo varaždinske župe s barjakom i odredom domače čete izšla su na brežuljak, gde je sakupljene pozdravio tajnik i prosvetar čete, brat Nikola Bosanac, naglašivši zadatak Sokolstva na selu. Na njegov poziv sve sakupljeno Sokolstvo i narod burno pozdravilo Njeg. Vel. Kralja i Prestolonaslednika, a glazba je otsvirala državnu himnu. Njegova supruga, sestra Bosanac, pričvrstila je na barjak, kao kuma, lepu vrpcu i predala barjak starešini čete, bratu Karlu Petriću, koji je uz prigodan govor predao zastavu barjaktaru čete, bratu Valentenu Petriću, a taj se je zakleo da će barjak verno čuvati i nikada ga neće napustiti.

Starčina Sokolske župe Varaždin, brat Mladen Belčić, zanosim je rečima pozdravio sakupljeni narod i Sokole i pozvao ih, da još večma priponu u taj sveti simbol Sokolstva, koji će se otbole ponosno vijoriti na čelu te odlične čete.

Zatim su otišli Sokoli u povorce na improvizirano vežbaliste, gde su nastupile pojedine kategorije čete Kaštelanec-Jakopovec, Knjegince i Jalžabet te društva Varaždinske Toplice. Pojedine kategorije predveli su braća načelnici Šebabić, Tenšić, Remenar i Keretić te braća Bosanac i Merlić. Naročito su se istakli članovi Varaždinske Toplice u prostim vežbama i na ručama, čete u prostim vežbama, naraštaj je Knjeginja i petka čete Kaštelanec. U svemu je nastupilo 183 vežbača.

U nizu priredaba društava i četa varaždinske župe valja medu najuspeličije ubrojiti i ovu slavu marljive čete Kaštelanec-Jakopovec.

JOSIP HAFNER

LJUBLJANA - PRISOJNA 5 (TABOR)

**Sokolske zastave po propisima SKJ
Po originalnim načrtima - Umetnički rad!**

Veoma snižene cene!

Tražite neobavezno oferte i reference!

industrija športskih proizvoda

M. DRUCKER

ZAGREB, ILICA 39
BEograd, KNEZ MIHAJLOVA 35
(Pasaž Akademije Nauka)

Lekotletika! — Odbojka!

Celokupna oprema za sve športove

1 konj za članstvo S 27 Din 2.790—
1 konj za škole S 28 Din 2.490—

Širite sokolsku štampu!

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Kren: Cilj sokolskih teženj.
VIII. a "	E. Gangl: Tyrševe Sokolstvo. (Sloven. tekst.)
VIII. a "	Isto. (Srpsko-hrvatski tekst.)
IX. "	Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša.

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

U kartonu 12 Din

Franjo Mačus: Praktički udžbenik češkog jezika.

U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak:

SVESLOVENSKA MISAO

U kartonu 9 Din

METODIKA SOKOLSKE VZGOJE

U tvrdom povezu 36 Din

ČEHOSLOVACI I ČEHOSLOVACKA